

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς κάνουμε μια έρευνα
- Ποια ρήματα σχηματίζονται όπως στα αρχαία ελληνικά
- Ποιος είναι ο ρόλος των χρονικών και τοπικών προσδιορισμών
- Πότε δύο πέξεις γράφονται σε μία

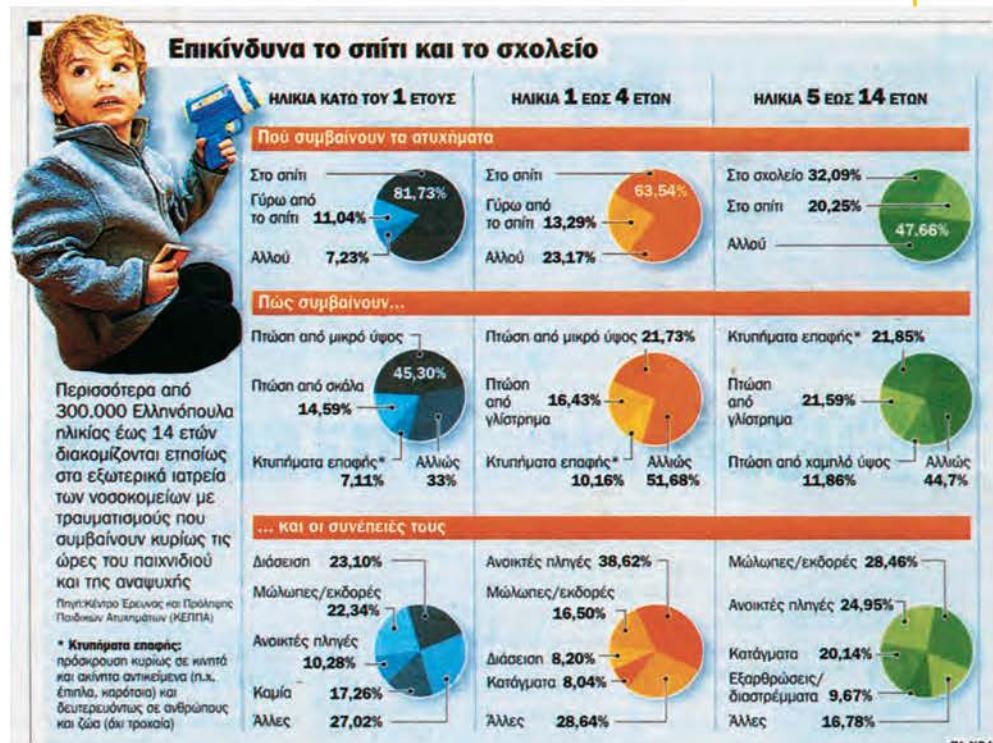
Οικιακές... παγίδες για παιδιά

ΣΤΟΥΣ χώρους του σπιτιού γίνονται τα περισσότερα ατυχήματα

Τα Ελληνόπουλα ηλικίας έως 14 ετών παθαίνουν πολύ συχνά ατυχήματα. Σύμφωνα με στοιχεία του Κέντρου Έρευνας και Πρόληψης Παιδικών Ατυχημάτων (ΚΕΠΠΑ), περίπου 300.000 παιδιά μεταφέρονται κάθε χρόνο στα εξωτερικά ιατρεία των νοσοκομείων με τραυματισμούς.

Ο Θοδωρής Κ. έπιαιζε στο κρεβάτι της μαμάς του, μέχρι που έπεσε. Χρειάστηκε τέσσερα ράμματα στο μέτωπο, που «άνοιξε» όταν έπεσε πάνω στο κομοδίνο. «Ούτε 30 δευτερόλεπτα δεν έλειψα από κοντά του» λέει ο μπτέρα του Χρύσα. «Πετάχτηκα στην κουζίνα να πάρω το γάλα του, που το είχα έτοιμο. Ήταν ξαπλωμένος στο κρεβάτι όταν έρχυγα, αλλά μέχρι να γυρίσω βρισκόταν στο πάτωμα. Μου είπε ότι χοροπιδούσε».

Όπως αναφέρει το ΚΕΠΠΑ, οι πτώσεις (από μικρό ή μεγάλο ύψος, στο ίδιο επίπεδο, από σύγκρουση με άλλο παιδί ή με έπιπλα) αποτελούν τη συχνότερη αιτία τραυματισμού των παιδιών. Στα ηλικίες κάτω του 1 έτους σε πτώση οφείλεται το 69,5% των ατυχημάτων, στις ηλικίες 1 - 4 ετών το 50,83% και στις ηλι-

κίες 5-14 ετών το 46,54%.

Πιο επικίνδυνος χώρος για τα μικρά παιδιά φαίνεται να είναι το σπίτι, καθώς εκεί συμβαίνει το 81,73% των ατυχημάτων στα παιδιά ηλικίας κάτω του 1 έτους και το 63,54% αυτών σε παιδιά ηλικίας 1-4 ετών. Αναθέτως, για τα παιδιά ηλι-

κίας 5-14 ετών πιο επικίνδυνος είναι ο χώρος του σχολείου και κυρίως το προαύλιο (εκεί συμβαίνει το 32,09% των ατυχημάτων).

Ο κ. Στ. Π., αναπληρωτής καθηγητής Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών και υπεύθυνος της Επιτροπής Οδικής

Ασφάλειας του Υπουργείου Υγείας, υποστηρίζει ότι οι γονείς θα πρέπει να φροντίσουν ώστε το σπίτι τους να γίνει ασφαλής χώρος για τα παιδιά για να μη συμβεί κάποιο ατύχημα.

1. Το άρθρο περιέχει τα αποτελέσματα μιας έρευνας. Διαβάστε το προσεκτικά και προσπαθήστε να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

- Σύμφωνα με τα στοιχεία του Κέντρου Έρευνας και Πρόληψης Παιδικών Ατυχημάτων (ΚΕΠΠΑ), σε ποια ηλικία τα παιδιά είναι εύκολο να πάθουν κάποιο ατύχημα;
- Με βάση την έρευνα που παρουσιάζει το άρθρο, ποια είναι τα πιο συνηθισμένα ατυχήματα που συμβαίνουν στα παιδιά;
- Ποιος χώρος θεωρείται ο πιο επικίνδυνος για τα ατυχήματα των μικρών παιδιών;
- Τι θα πρέπει να κάνουν οι γονείς για να μη γίνονται παιδικά ατυχήματα στο σπίτι;

2. Παρατηρήστε προσεκτικά τις στατιστικές «πίτες» που δείχνουν τα αποτελέσματα της έρευνας που έχουν γίνει σε παιδιά ηλικίας 1 έτους, 1 έως 4 ετών και 5 έως 14 ετών. Εξηγήστε τα αποτελέσματα απαντώντας στις ερωτήσεις:

- Πού γίνονται τα περισσότερα ατυχήματα κατά ομάδα ηλικίας;
- Ποια είναι τα ατυχήματα που συμβαίνουν πιο συχνά σε κάθε ομάδα ηλικίας;
- Ποιες είναι οι συχνότερες συνέπειες των ατυχημάτων σε κάθε ηλικιακή ομάδα ξεχωριστά;

3. Συζητήστε με τους συμμαθητές σας ποια είναι τα ατυχήματα που μπορούν να συμβούν στο προαύλιο του σχολείου, στις σκάλες την ώρα των διαλειμμάτων και στην τάξη. Είχατε κάποιο παρόμοιο ατύχημα; Περιγράψτε το.

4. Μπορείτε κι εσείς να πραγματοποιήσετε μια έρευνα, όπως αυτή που έκανε το Κέντρο Έρευνας και Πρόληψης Παιδικών Ατυχημάτων. Το θέμα της έρευνάς σας μπορεί να είναι «Τα παιδικά ατυχήματα στο σχολείο».

Θα πρέπει να ακολουθήσετε το σχεδιάγραμμα:

Ορίζετε τις ηλικιακές ομάδες στις οποίες θέλετε να κάνετε την έρευνά σας. Μια ομάδα μπορεί να είναι τα παιδιά της Α' και Β' τάξης, δεύτερη ομάδα τα παιδιά της Γ' και Δ' τάξης και τρίτη ομάδα τα παιδιά της Ε' και Στ' τάξης. Το δείγμα σας είναι έτοιμο!

Φτιάχνετε ένα ερωτηματολόγιο και ζητάτε από τους συμμαθητές σας να αναφέρουν σε αυτό ένα ατύχημα που τους έχει συμβεί, τον τόπο όπου τους έχει συμβεί, την αιτία και τα αποτελέσματα του ατυχήματος.

Συγκεντρώνετε τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων και μετράτε τις διαφορετικές περιπτώσεις για κάθε ηλικιακή ομάδα ξεχωριστά. Για παράδειγμα, 10 παιδιά από την Α' και Β' τάξη απάντησαν ότι έχουν πέσει από τη σκάλα.

Φτιάχνετε στατιστικούς πίνακες, όπως έχετε μάθημα των Μαθηματικών.

Βγάζετε συμπεράσματα από την έρευνά σας και τα γράφετε για τον **πίνακα ανακοινώσεων** του σχολείου σας ή γράφετε ένα άρθρο στη σχολική εφημερίδα.

Καλή επιτυχία!

Μέσα στο άρθρο συναντήσατε το ρήμα **συμβαίνει**. Το ρήμα **συμβαίνει** και άλλα ρήματα που έχουν β' συνθετικό το βαίνω (στα αρχαία ελληνικά σήμαινε περπατάω, βαδίζω) σχηματίζουν το γ' πρόσωπο αιρίστου σε -έβη, όπως στα αρχαία ελληνικά: **συνέθη, επενέθη, παρενέθη**. Συναντάμε όμως καμία φορά και **συνέθηκε, επενέθηκε** κ.ά.

Παρόμοια, το ρήμα **αναδεικνύομαι** (που μοιάζει με τη μορφή που είχε στα αρχαία ελληνικά) χρησιμοποιείται πιο συχνά από το **αναδείχνομαι**, που είναι ο νεοελληνικός τύπος, και γι' αυτό ο παθητικός αόριστος σχηματίζεται συνήθως **αναδείχθηκα** και όχι **αναδείχτηκα**.

Άλλα ρήματα όπου χρησιμοποιούμε παλαιότερους (όμοιους ή παρόμοιους με τα αρχαία ελληνικά) τύπους, σε ορισμένους χρόνους και πρόσωπα, είναι τα σύνθετα με το **λαμβάνομαι**, π.χ. **συλλαμβάνομαι**, και με το **-άγομαι** (στα αρχαία ελληνικά σήμαινε «οδηγούμαι»), π.χ. **εισάγομαι**.

Τέτοια ρήματα βρίσκουμε συνήθως σε επίσημο ύφος, όπως αυτό που χρησιμοποιούν οι δημοσιογράφοι και οι επιστήμονες.

5. Αφού διαβάσετε προσεκτικά τα παραπάνω, συμπληρώστε τα κενά με τους τύπους των ρημάτων σε χρόνο αόριστο. Όπου δυσκολεύεστε, μπορείτε να συμβουλευτείτε το βιβλίο της γραμματικής ή το λεξικό:

Το περασμένο Σάββατο _____ (συμβαίνει) ένα ατύχημα στη Λεωφόρο Ποσειδώνος.

Ένα αυτοκίνητο _____ (παραβαίνω) τον κώδικα οδικής κυκλοφορίας παραβιάζοντας το απαγορευτικό σήμα, με αποτέλεσμα να συγκρουστεί με άλλο διερχόμενο αυτοκίνητο.

Μετά από το ατύχημα, ο υπαίτιος οδηγός _____ (συλλαμβάνομαι) και οδηγήθηκε στο αστυνομικό τμήμα. Ο τραυματίας οδηγός _____ (εισάγομαι) στο νοσοκομείο για προληπτικούς λόγους.

Ενότητα 10 Απυχήματα

6. Στο άρθρο της σελ. 73 υπάρχουν τοπικοί και χρονικοί προσδιορισμοί. Χωριστείτε σε ομάδες και κάθε ομάδα θα πρέπει να τους βρει και να τους γράψει στον πίνακα που ακολουθεί. Όποια ομάδα βρει τους περισσότερους τοπικούς ή χρονικούς προσδιορισμούς θα είναι η νικήτρια.

Θυμοθείτε ότι οι προσδιορισμοί του τόπου απαντάνε στην ερώτηση **πού** και μπορεί να είναι:

τοπικά επιρρήματα ή επιρρηματικές φράσεις
(Το μολύβι σου είναι εδώ, Καθίσαμε γύρω γύρω)

φράσεις με προθέσεις (Εβαλε το πιάτο στο τραπέζι)

ουσιαστικά σε αιτιατική (Πάω σχολείο)

αναφορικές προτάσεις που φανερώνουν τόπο (Πηγαίνει όπου θέλει)

Οι προσδιορισμοί του χρόνου απαντάνε στην ερώτηση **πότε** και μπορεί να είναι:

χρονικά επιρρήματα ή επιρρηματικές φράσεις που διηλώνουν χρόνο (Τρώμε τώρα, Κάπου κάπου σταματούσε να ξεκουραστεί)

φράσεις με προθέσεις (Διάθαζε ως το βράδυ)

πέξεις σε γενική ή αιτιατική (Θα τον δω του χρόνου, Την άνοιξη θα μαζέψουμε πλουτούδια)

χρονικές προτάσεις (Είχα φύγει όταν ήρθε)

7. Βρείτε σε ποια ερώτηση (πότε, πού ή τι) απαντάει κάθε φορά η υπογραμμισμένη λέξη. Πότε θα πούμε ότι είναι χρονικός προσδιορισμός, πότε ότι είναι αντικείμενο, πότε ότι είναι τοπικός προσδιορισμός;

- Τα παιδιά θα πρέπει να προσέχουν στον δρόμο όταν πηγαίνουν σχολείο, γιατί η διαδρομή είναι πολλής φορές επικίνδυνη. Υπάρχουν οδηγοί που δεν προσέχουν τις πινακίδες που δείχνουν το σχολείο.
- Ποιητικοί οδηγοί θεωρούν το βράδυ επικίνδυνο για οδήγηση, γιατί το βράδυ δεν υπάρχει αρκετό φως και είναι πιο εύκολο να συμβούν ατυχήματα.

- 8.** Αφού διαβάσετε προσεκτικά τις παρακάτω συμβουλές, προσέξτε τις πλέξεις που είναι χρωματισμένες. Με τη βοήθεια του πλεξικού δώστε τη σημασία τους.

Μπορούμε κι εμείς τα παιδιά να λάβουμε τα μέτρα μας, αφού **οπουδίποτε** και **οποτεδίποτε** μπορεί να μας συμβεί κάποιο ατύχημα, είτε **κατά Λάθος** είτε γιατί δεν έχουμε πάντα **κατά νου** τα λόγια του μπαμπά και της μαμάς.

Να τι μπορούμε να προσέξουμε:

Καταρχήν οι πρίζες δεν είναι για παιχνίδι! Κινδυνεύουμε να πάθουμε ηλεκτροπληξία.

Εξίσου επικίνδυνα είναι τα σπίρτα, τα τσιγάρα, τα απορρυπαντικά και τα φάρμακα. Κινδυνεύουμε **αφενός** να καούμε και **αφετέρου** να δηλητηριαστούμε.

Εντάξει, μας αρέσει να σκαρφαλώνουμε, και **πρόπαντων** να τρέχουμε. Ας μην ξεπερνάμε όμως τα όρια, **ειδαπειώς** θα βρεθούμε **καταγής** και τραυματισμένοι.

Αρκεί να προσέξουμε λίγο **παραπάνω** και να αποφεύγουμε τις κακοτοπιές, για να χαιρόμαστε **ολημέρα** και **οι πονύχτα** το παιχνίδι χωρίς τραυματισμούς!

- 9.** Χωριστείτε σε ομάδες και ξαναγράψτε το κείμενο αντικαθιστώντας τις πλέξεις που είναι χρωματισμένες με άλλες που έχουν την ίδια σημασία. Βρείτε όσο το δυνατόν περισσότερες συνώνυμες πλέξεις ή εκφράσεις. Για κάθε σωστή πλέξη που θα αντικατασταθεί, η ομάδα θα πάρει πόντο. Νικήτρια είναι η ομάδα με τους περισσότερους πόντους. Εάν δυσκολεύεστε, συμβουλευτείτε το πλεξικό σας.

10. Έγινε κάποιο «ατύχημα» στο τυπογραφείο και σβήστηκαν κάποια γράμματα. Μπορείτε να τα συμπληρώσετε;

Ο 15χρονος Μιχάλης Α. και η 12χρονη Μαρία-Αριάδνη Μ. αποφάσισαν να πάρουν μέρος στον διαγ...νισμό Φωτογραφίας με θέμα «Το κράνος αξ...ζει, η ζωή δε γ...ρίζει» που διοργάν...σε το Σωματ...ο «Αντιμετ...πιση Παιδικού Τραύματος» σε συνεργασία με το Υπουργ...ο Παιδείας, και τελικά κέρδισαν το πρώτο βραβείο.

Το Σωματείο έχει καθιερ...σει από το 2001 την 3η Κυριακή του Οκτωβρίου ως Ημέρα Πρόβλ...ψης Παιδικών Ατ...χημάτων με σκοπό την ενημέρ...ση και την ευαισθητοπ...νηση του ευρύτερου κοινού.

Φέτος, ζητήθηκε από όλους τους μαθητές να τραβήξουν μια φωτογραφία, η οποία θα προτρέπει όλους τους οδηγούς δ...κύκλων να φοράνε πάντα το κατά...ηλιο κράνος ασφαλείας.

Η 12χρονη Μαρία-Αριάδνη Μ., ακόμη κι όταν κ...κλιοφορεί με το παύνι της, φοράει ειδικό κράνος. «Το κράνος σώζει ζωές! Γ' αυτό και το φοράω πάντα. Η φωτογραφία μου αποτ...πώνει μια οδηγό μποχανής, η οποία φοράει κράνος ασφαλ...ας, βρίσκεται στη δεξιά π...ρίδα και έχει αναμένα τα φώτα πορ...ας. Μου άρεσε πολύ αυτή η εικόνα που είδα, γι' αυτό και τράβηξα τη φωτογραφία».

εφημερίδα Έθνος της Κυριακής, 19/10/03

Επαναδιπλικοί πίνακες της ενότητας για να διορθώσω το γραπτό μου

(κοίταξε πρώτα στη σελίδα 30 τον πίνακα: Διορθώνω το γραπτό μου)

Σημειώνω στη δεξιά στήλη του πίνακα ένα + για όσα νομίζω ότι έχω γράψει και ένα - για όσα δεν έχω γράψει. Στη συνέχεια συμπληρώνω όλα όσα πλέον για να είναι το γραπτό μου πλήρες.

Πώς αφηγούμαστε κάτι που μας συνέβη

Γράφουμε:

- Πού έγινε.
- Πότε έγινε.
- Ποιοι παίρνουν μέρος.
- Πώς συνέβη (αίτια).
- Τι ακριβώς έγινε.
- Ποια είναι η σημασία του (αν είναι σημαντικό και γιατί).
- Ποια είναι τα αποτελέσματα.
- Ποιες σκέψεις και συναισθήματα μας προκάλεσε.

Χρησιμοποιούμε:

- Χρόνους του παρελθόντος (κυρίως παρατατικό, αόριστο απλά και ιστορικό ενεστώτα για ζωντάνια και αμεσότητα).
- Χρονικές (και αιτιολογικές) προτάσεις.
- Χρονικούς συνδέσμους, χρονικά επιρρήματα ή φράσεις που δηλώνουν χρόνο.
- Επίθετα.

Μπορείτε να διαβάσετε από το Ανθολόγιο:

Τζακ Λόντον, [Ένας σκύλος σωτήρας] (σελ. 40)

Ντιμίτερ Ινκιόφ, Οι κάλοι της Κλάρας (σελ. 133)

Διαβάστε - Δείτε - Ακούστε - Επιλογεψτείτε

Ιωαννίδης Ι. Δ., Το άσπρο άλογο, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1985

Μπάρτζης Γιάννης, Τίριγκλίκ!, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1998

Μπέρνι Ντέιβιντ, Το εγκυκλοπαιδικό λεξικό του ανθρώπινου σώματος,
μετάφρ. Π. Παπανικολάου, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα, 1995

Άνεμος στις ιτιές, Μοχάμετ Αλί Ταλέμπη, 1999

Τα φώτα της πόλης, Τσάροι Τσάπλιν, 1931

Το πιθάρι, Ιμπραΐμ Φορουζές, 1992

Το τσιφτετέλι της γρίπης, στίχοι Μ. Κριεζή, μουσική Λ. Πλάτωνος